

Augustus 2017

Overschrijdingen binnen de wet Basisnet spoor

De commotie in Oost Nederland, maar ook in Regio Zuid, zal u niet zijn ontgaan, de media hebben daar voldoende aandacht aan besteed. Nadat de gezamenlijke bestuurders in een overleg besloten om met een statement naar buiten te treden, heeft het ministerie van IenM extra overleg met de Regio ingelast. De sessies hadden een Kamerbrief van staatssecretaris Dijksma met daarin toezeggingen en plannen als gevolg. RONA expertise cie. heeft in een weekend een analyse daarvan opgesteld, welke werd getoetst bij de Veiligheidsregio Twente en werd aangescherpt. De RONA lobby cie. had nog een tweede ronde kennismakingsgesprekken met nieuwe Kamerleden te gaan, dus is het resultaat breed binnen de commissie IenM verspreid. En in die gesprekken persoonlijk toegelicht, met als resultaat dat er voor het reces nog een extra AO spoor op 5 juli was. Die ochtend hadden we nog een derde ronde gesprekken en tegelijkertijd hadden Rob Welten van de Veiligheidsregio Twente en de lobbyist van Oost Nederland ook nog gesprekken met nieuwe woordvoerders. Het resultaat 's middags was een AO waarin al onze aspecten werden benoemd en ook harde toezeggingen zijn gedaan door de staatssecretaris. Het is heel bemoedigend dat we in Oost Nederland de neuzen dezelfde kant uit hebben staan voor ondermeer het aspect veiligheid.

Basisnet Spoor

De normen van het Basisnet Spoor (wetgeving betreffende vervoer gevaarlijke stoffen) worden overschreden. De normen!! Er zijn er drie:

1. Het aantal ketelwagens, beter gezegd *ketelwagenequivalenten* (norm voor maximum aantal), want 2 containers op 2 platte wagens zijn kleiner en worden samen tot 1 ketelwagen gerekend.
2. De norm van het *plaatsgebondenrisico*: de kans dat één persoon naast het spoor in 1.000.000 jaar overlijdt (dit is een maximum, een harde eis).
3. De norm van het *groepsrisico*: de kans (dit is geen norm) dat meerdere mensen naast het spoor overlijden als gevolg van een ongeval op het spoor

Het is uitsluitend de eerste norm die duidelijk is overschreden. Overschrijding van de tweede norm is onduidelijk, deze is namelijk niet gedefinieerd langs IJssellijn en Twentelijn! Tot slot zijn ook hier plafonds voor het groepsrisico overschreden.

Letten we op de *ketelwagenequivalenten* dan gebeurt dat vooral over de Twentelijn van Deventer tot en met Oldenzaal. De IJssellijn kent overschrijdingen met brandbare gassen. De Twentekanaallijn kent absoluut geen overschrijding. Dat de Twentelijn wordt overschreden komt door het lagere aantal ketelwagens dat daar mag rijden als gevolg van emplacementen te Deventer doordat veel goederentreinen niet via de IJssellijn komen maar vanuit Apeldoorn.

Ook deze over-

schrijdingen worden pas achteraf vastgesteld, want het gaat om het aantal ketelwagens *per jaar*.

De IJssellijn (rood) maakt hier kop om de Twentelijn (blauw) op te gaan.
Fotograaf Marcel Kistemaker, Hengelo.

Ledenbrief 7

Bij het *groepsrisico* gaat het om het aantal ketelwagens, maar ook om het aantal omwonenden en de activiteiten van mensen in de buurt van het spoor. Het groepsrisico is in Hengelo dan ook veel groter dan op een willekeurige plaats langs het spoor tussen Holten en Bathmen. Die overschrijdingen moeten per plaats berekend worden. Waarschijnlijk gaan ook enkele leden van de RONA expertise cie. in de leer om dat goed te kunnen berekenen. Nodig zijn echte wettelijke (harde) plafonds, met name voor het *niet gedefinieerde plaatsgebonden risico*. Tot op heden lijkt het *groepsrisico* niet overschreden te zijn. Langs de Brabantroute echter zijn alle criteria overschreden.

De mate van overschrijdingen nam door de reeds getroffen maatregelen af, vanaf het derde kwartaal van 2016, maar ze zijn er ook in eerste kwartaal van 2017 nog steeds wel voor specifieke giftige en explosieve stoffen!

Activiteiten vanwege de overschrijdingen

Dat zijn er veel. De beide provincies, en met hen alle gemeenten langs het spoor en de drie betrokken Veiligheidsregio's, reageren heel vastberaden. Mede met behulp van het RONA stelden D66 en SP leden van PS Overijssel vragen over het basisnet. In Deventer lieten twee VVD Kamerleden zich, in een door het RONA georganiseerd werkbezoek, nader voorlichten, met Kamervragen als resultaat. Met de Veiligheidsregio Twente en de portefeuillehouders spoor van de beide provincies is regelmatig overleg. Niet onbelangrijk ook met de nieuwe beleidsmedewerkers van de diverse Tweede Kamerpartijen is gesproken, sommigen zijn er diep ingedoken en vroegen om, de voor ons belangrijke, onderzoeksrapporten uit voorgaande periodes. Met als resultaat tijdens het Algemeen Overleg van 5 juli hadden de woordvoerders het uitdrukkelijk over het Basisnet Spoor, geluidsoverlast en trillingen, terwijl dat niet op de agenda stond.

Aangekondigde maatregelen

Die komen uiteraard uit de koker van het Ministerie IenM:

- Financiële prikkels om meer de Betuweroute te gebruiken.
(RONA: Maar als de Duitse spoorwegen dicteren dat specifieke goederentreinen enkel over Oldenzaal of Venlo mag komen, zal die financiële prikkel niet helpen).
- ProRail komt met een loket waar vervoerders en verladers zich moeten melden voor een transport, waardoor er betere afstemming kan komen.
- Mochten beide maatregelen niet werken, dan kan er een *routeringsbesluit* worden genomen waarmee voor een bepaald traject een overschrijding wordt voorkomen. De voorbereiding daarvoor is al in gang gezet.
- Aanpassingen in het systeem van het Basisnet Spoor:
- Aanpassing van de te laag ingeschatte hoeveelheden ketelwagens, zonder dat de echte risiconormen worden overschreden.
- Sturingselementen vooraf, zodat niet achteraf wordt vastgesteld dat de normen weer overschreden zijn.
- Kijken naar de mogelijkheden van een app om bewoners te informeren bij een calamiteit, er loopt een proef in Brabant om onmiddellijk te kunnen zien wat voor stoffen er in een trein met ketelwagens zitten. Het kan zo nodig levens redden als de keuze tussen schuilen, bij een giftige stof, of vluchten bij een explosieve stof gemaakt kan worden.
- Een eindelijk zicht op maatregelen om 's nachts goederentreinen langzamer te laten rijden!

Het bestuur van RONA heeft op 26 september weer een overleg op het Ministerie IenM in Den Haag.

Henk Derks, Informatiemanager RONA,
derks.sr@chello.nl of henkderks56@gmail.com
026-4952367 en 06-19603261